

Ալեքսանդր Ծատուրյան

Չեյթունի հրդեհը

1887 թ.

(Հատված)

... Ահա՛ նա, առյուծ, հերոս զեյթունցին
Անհաղթ գավակը ազատ բռնության.
Ձեռքում հրրացան, սուսերը մեջքին՝
Կանգնած է առջև: Նայեցե՛ք նորան
Որպիսի՛ հսկա և պարթև հասակ,
Որպիսի՛ ուժեղ, հրգոր բազուկներ.
Թիկունքը ամուր, կուրծքը լայնարձակ
Ահա՛ քաջության կենդանի պատկեր.
Ահա՛ հայ հերոս, որի քաջ հոգին
Վառված է հրրով վեհ ազատության,
Եվ որի առջև ոտիս թշնամին
Դողում է, որպես տերևը աշնան:

Նա ահռելի է... Բայց, ավա՛ղ, այսօր
Մի ինչ–որ ծանրը, սրտամաշ թախիժ՝
Խեղդած հսկայի ձայնը ահավոր՝
Արցունք է քամում նորա աչքերից...

Արցունք... ո՛հ հերոս, ես չեմ հավատում,
Մի՞թե ողբում է, իրավ, քո հոգին.
Պատմի՛ր, ի՞նչ վիշտ է քո սիրտը կրծում,
Այդ ի՞նչ սև ամպ է քո գվարթ դեմքին...
Հերոսը լուռ է... բայց ահա՛ հանկարծ
Ընդհատվում է այդ խորին լռություն,
Եվ ես լսում եմ արցունքից խեղդված
Քաջի մրմունջը. «Այրվո՛ւմ է Ջեթուն...»

Այրվում է Ջեթուն... ողբալի՛ պատկեր,
Նայեցե՛ք ահա բոցը կատաղի
Լափում է անխնա և դարձնում ավեր
Անատիկ վայրը հայ հերոսների...
Այրվում է Ջեթուն... օ՛, ծա՛նրը հարված
Սարսափ է տիրել ամբողջ Տավրոսին.
Ողբում են հայրեր՝ ծուխի մեջ խեղդված,
Ողբում են մայրեր՝ որդիքը գրրկին.
Այրվում է Ջեթուն... օգնեցե՛ք, հայե՛ր,
Դա՛նն է ճգնաժամ, տխո՛ւր է վայրկյան...
Ո՛հ, մեր հարազատ եղբայրք ու քույրեր
Անտուն, անտեր են... հասե՛ք օգնության...»: